

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та консалтингу**

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Муравського Олександра Юрійовича
на тему «Облік і контроль операцій трансфертного ціноутворення на
засадах податкового комплаєнсу»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю «Облік і оподаткування»**

Актуальність теми дослідження. Із зростаючою тенденцією глобалізації та нерозривного взаємозв'язку світових економік концепція трансфертного ціноутворення виходить на перший план, головним чином через значні податкові відмінності між окремими країнами, що створює середовище для оптимізації оподаткування. У зв'язку зі зусиллями транснаціональних компаній знизити податки, питання трансфертного ціноутворення стало першочерговим для ОЕСР і членів G8. Багато великих компаній працюють на різних міжнародних ринках одночасно, і транзакції в їхніх господарських відносинах повинні здійснюватися за стандартними цінами та стандартними ринковими умовами, але ця презумпція часто не дотримується. Таким чином, проблема трансфертних цін стала міждисциплінарною темою, яка втручається головним чином у облікові, податкові та контрольні аспекти, але водночас вона також може вплинути на управління ризиками або фінансове управління корпорацією. Слід зауважити, що в багатьох випадках оптимізація оподаткування не є пріоритетом у трансфертному ціноутворенні. З управлінського аспекту трансфертне ціноутворення є інструментом балансування розвитку відокремлених структурних підрозділів міжнародних компаній. Таким чином, можна розглядати два конфліктуючі інтереси, які вступають у конфронтацію. З одного боку, є держава, яка ставить собі за мету оптимальну податкову політику, яка дозволить їй максимізувати суму податкових надходжень. З іншого боку, є корпорації, метою якої є найвища можлива ефективність і, таким чином, також зменшення податкової бази. Але при цьому податковим органам немає потреби постійно шукати злочинні наміри за корпоративною практикою трансфертного ціноутворення. Розбіжності між цими двома сторонами часто виникають через суперечливі інтереси та різні погляди на одне й те саме питання. Однак багато досвідчених менеджерів можуть досягти низького оподаткування завдяки своєму знанню різних податкових систем, не порушуючи закон. Ці практики викликають

активний інтерес податкових адміністрацій на національному рівні, але більшість корпоративних фінансових звітів рідко надають відповідну інформацію про практику трансфертного ціноутворення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Окремі положення і отримані результати дисертаційного дослідження віднайшли своє відображення у науково-дослідних роботах кафедри обліку і консалтингу «Обліково-аналітичне забезпечення управління суб'єктів господарювання в умовах сталого розвитку» (державний реєстраційний № 0121U111098) – в частині оцифрування звітності із трансфертного ціноутворення в цілях сталого розвитку, і кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики «Обліково-інформаційні інструменти управління активізації розвитку суб'єктів господарювання» (державний реєстраційний № 0119U002482) – в частині вдосконалення контрольного сервісу в управлінні активізацією розвитку суб'єктів господарювання.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розробці теоретико-методичного та прикладного механізму обліку і контролю операцій трансфертного ціноутворення на засадах податкового комплаєнсу для побудови якісно нового рівня відносин в системі «суб'єкти господарювання – податкові органи». Найбільш суттєві результати дослідження полягають у наступному:

вперше:

розроблено концептуальні положення теоретико-методичного та прикладного механізму обліку і контролю операцій трансфертного ціноутворення на засадах податкового комплаєнсу, що засновуються на постулатах теорії системного аналізу проблеми та комплексному інтегрованому підході до декомпозиції проблематики;

удосконалено:

погляд і розуміння природи, призначення та ролі трансфертного ціноутворення в неподільній системі обліку і оподаткування підприємства, політика якого повинна бути узгоджена із загальною корпоративною стратегією;

управлінські моделі визначення трансфертних цін за різними методами трансфертного ціноутворення в інформаційній системі управління операціями трансфертного ціноутворення на основі алгоритмізації та вирішення багатокритеріальних задач з урахуванням дотримання податкового законодавства;

необхідність комунікації суб'єктів господарювання та податкових органів в процесі податкового контролю і аудиту операцій трансфертного ціноутворення на засадах податкового комплаєнсу через взаємодію систем внутрішнього і зовнішнього контролю та аудиту;

модель управлінського обліку операцій трансфертного ціноутворення на засадах податкового комплаєнсу та балансування інтересів стейкхолдерів через інтеграцію збалансованої системи показників та системи ключових показників ефективності;

модель концепції внутрішнього контролю COSO в управлінні операціями трансфертного ціноутворення та принципи функціонування виміру

послідовності та етапів здійснення внутрішнього контролю операцій трансфертного ціноутворення відповідно до модифікованої моделі COSO;

схему прийняття управлінського рішення у сфері методичного забезпечення управління операціями трансфертного ціноутворення;

структуру робочого плану рахунків з урахуванням потреб облікового забезпечення управління операціями трансфертного ціноутворення;

інструментарій застосування ризикоорієнтованого підходу в системі податкового контролю операцій трансфертного ціноутворення;

набуло подальшого розвитку:

здійснення FAR-аналізу в інформаційній системі управління операціями трансфертного ціноутворення та побудова секторальної моделі FAR-рівня факторів та умов контрольованої операції;

побудова моделей оптимізації трансфертного ціноутворення на засадах податкового комплаєнсу та балансування інтересів стейкхолдерів;

структурування, методика складання та оцифрування первинної, управлінської та регламентованої звітності (документації) із трансфертного ціноутворення;

розробка податкового профілю (у формі dash-board) компанії в системі податкового контролю трансфертного ціноутворення.

Теоретичне та практичне значення результатів роботи. полягає в отриманні економічного ефекту – через забезпечення збалансованого розвитку бізнес-одиниць, що є структурними підрозділами групи компаній, та соціального ефекту – через формування податкової культури щодо дотримання законодавства у сфері трансфертного ціноутворення, підвищення рівня довіри в системі взаємодії «бізнес – податкові органи».

Апробація результатів дисертаційного дослідження. Окремі положення дисертаційного дослідження віднайшли практичну цінність та придатність, що підтверджується відповідними відгуками та актами впровадження. Окремі положення дисертаційного дослідження були оприлюднені в процесі роботи науково-практичних конференцій та форумів:

– Всеукраїнські науково-практичні конференції, форуми: Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: теорія, практика та професійна етика (5-6 листопада 2020 року, м. Ірпінь); Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці (25 листопада – 1 грудня 2020 року, м. Ірпінь); Проблеми та перспективи розвитку економіки України: погляд молоді (6-7 квітня 2021 року, м. Черкаси); Управління системою фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування (16 листопада 2022 року, м. Миколаїв); Концептуальні засади формування ефективних механізмів менеджменту та логістики в агропродовольчій сфері (23 березня 2023 року, м. Умань); Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством (30-31 березня 2023 року, м. Полтава); Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно-правові виміри (17-18 жовтня 2023 року, м. Харків), Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін (26 жовтня 2023 року, м. Полтава);

– Міжнародні науково-практичні конференції: Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики (15 квітня 2021 року, м. Ірпінь); II Міжнародний податковий конгрес (26 листопада 2021 року, м. Ірпінь); Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем (17 листопада 2022 року, м. Кропивницький); Тренди розвитку менеджменту, фінансів та бізнес-технологій в умовах формування сучасної економіки та суспільства (30 листопада 2022 року, м. Київ); Облік, оподаткування і контроль (24 листопада 2022 року, м. Кропивницький); Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи (26-27 жовтня 2023 року, м. Дніпро); Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського союзу (9-10 листопада 2023 року, м. Житомир); Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції (8 грудня 2023 року, м. Ірпінь); Управління розвитком соціально-економічних систем (21-22 березня 2024 року, м. Харків).

Дотримання принципів академічної доброчесності. За результатами науково-технічної експертизи та автоматизованої перевірки тексту дисертація Муравського О.Ю. визнається оригінальною роботою, яка не містить фальсифікації, фабрикації, плагіату та запозичень.

Перелік публікацій за темою дисертації. Основні розроблені і сформовані положення, практичні рекомендації, сформульовані висновки та пропозиції висвітлено у 22 публікаціях наукового характеру, серед яких 5 статей, опублікованих у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, з них 4 – у співавторстві, 17 праць – апробаційного характеру, опублікованих у збірниках тез за результатами роботи Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференціях, форумів, конгресів. Загальний обсяг опублікованих праць складає 4,2 д.а., з яких 3,4 д.а. належить особисто автору.

1. Краєвський В. М., **Муравський О. Ю.** Обліково-податкова природа трансфертного ціноутворення. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2023. №5 (73). Том 2. С. 84-89. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-5-8906> (0,5 д.а., дисертанту належить 0,3 д.а.). *Особистий внесок здобувача:* розмежування та обґрунтування взаємозалежності трансфертного ціноутворення в системі управлінського обліку та системі оподаткування

2. Краєвський В. М., **Муравський О. Ю.** Інформаційна підтримка систем обліково-аналітичного та контрольного забезпечення управління операціями трансфертного ціноутворення. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 8. С. 32-40. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.7-5> (0,5 д.а., дисертанту належить 0,3 д.а.). *Особистий внесок здобувача:* розроблено та відображено структуру і функціональність інформаційної системи управління операціями трансфертного ціноутворення як інструменту інформаційної підтримки

3. Краєвський В. М., **Муравський О. Ю.** Звітність із трансфертного ціноутворення: виникнення та розвиток. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023.

№ 12. С. 46-51. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.12.46> (0,5 д.а., дисертанту належить 0,3 д.а.). *Особистий внесок здобувача: обґрунтування генезису звітності із трансфертного ціноутворення в контексті імплементації у вітчизняну практику*

4. Краєвський В. М., **Муравський О. Ю.** Ризикоорієнтований підхід в системі податкового контролю за трансфертним ціноутворенням. *Український економічний часопис*. 2023. № 1. С. 23-28. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-1-4> (0,5 д.а., дисертанту належить 0,3 д.а.). *Особистий внесок здобувача: систематизація методологічних засад застосування ризикоорієнтованого підходу в системі податкового контролю трансфертного ціноутворення*

5. **Muravskiy O. Yu.** Methodological tools for making management decisions on transfer pricing. *Економіка розвитку систем*. 2023. № 6 (1). С. 4-15. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-2-1> (0,5 д.а.)

6. **Муравський О. Ю.** Цифровізація облікових операцій трансфертного ціноутворення / Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні: теорія, практика та професійна етика: збірник тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференція (5-6 листопада 2020 року, м. Ірпінь). Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. С. 345-347 (0,1 д.а.)

7. **Муравський О. Ю.** Розробка єдиної обліково-аналітичної системи трансфертного ціноутворення / Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці: збірник тез за матеріалами XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 листопада – 1 грудня 2020 року, м. Ірпінь). Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. С. 415-417 (0,1 д.а.)

8. **Muravskiy O. Yu.** Digital transformation of the transfer pricing system at the enterprise / Проблеми та перспективи розвитку економіки України: погляд молоді: матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (6-7 квітня 2021 року, м. Черкаси). Черкаси: Черкаський державний бізнес-коледж, 2021. С. 313-315 (0,1 д.а.)

9. **Муравський О. Ю.** Оптимізаційне моделювання в управлінні трансфертними цінами / Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики: збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (15 квітня 2021 року, м. Ірпінь). Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. С. 577-579 (0,1 д.а.)

10. **Муравський О. Ю.** Трансфертне ціноутворення та необхідність його регулювання / II Міжнародний податковий конгрес: збірник матеріалів (26 листопада 2021 року, м. Ірпінь). Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. С. 702-706 (0,1 д.а.)

11. **Муравський О. Ю.** Цифровізація операцій трансфертного ціноутворення як інструмент забезпечення економічної безпеки / Управління системою фінансово-економічної безпеки соціально-економічних систем різних рівнів функціонування: збірник тез I Всеукраїнської науково-практичної конференції (16 листопада 2022 року, м. Миколаїв). Миколаїв: Миколаївський національний аграрний університет, 2022. С. 68-70 (0,1 д.а.)

12. **Муравський О. Ю.** Управлінський облік операцій трансфертного ціноутворення / Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної

трансформації соціально-економічних систем: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (17 листопада 2022 року, м. Кропивницький). Кропивницький: Центральноукраїнський національний технічний університет, 2022. С. 172-175 (0,1 д.а.)

13. **Muravskiy O. Yu.** A model for determining transfer prices based on an optimization model of revenue maximization / Тренди розвитку менеджменту, фінансів та бізнес-технологій в умовах формування сучасної економіки та суспільства: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (30 листопада 2022 року, м. Київ). Київ: Міжнародний європейський університет, 2022. С. 206-207 (0,1 д.а.)

14. **Муравський О. Ю.** Особливості використання методів управління витратами в системі трансфертного ціноутворення / Облік, оподаткування і контроль: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і учнівської молоді (24 листопада 2022 року, м. Кропивницький). Кропивницький: Центральноукраїнський національний технічний університет, 2022. С. 87-89 (0,1 д.а.)

15. **Муравський О. Ю.** Застосування «soft-skills» в процесі визначення трансфертних цін на продукцію агробізнесу / Концептуальні засади формування ефективних механізмів менеджменту та логістики в агропродовольчій сфері: збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 березня 2023 року, м. Умань). Умань: Уманський національний університет садівництва, 2023. С. 170-171 (0,1 д.а.)

16. **Муравський О. Ю.** Управлінська звітність в системі трансфертного ціноутворення / Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: збірник тез VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (30-31 березня 2023 року, м. Полтава). Полтава: Полтавський державний аграрний університет, 2023. С. 419-420 (0,1 д.а.)

17. **Муравський О. Ю.** Оцінка впливу трансфертного ціноутворення на об'єкти обліку компанії / Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно-правові виміри: збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції (17-18 жовтня 2023 року, м. Харків). Харків: Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2023. С. 205-208 (0,1 д.а.)

18. **Муравський О. Ю.** Проблеми облікової оцінки операцій трансфертного ціноутворення / Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: збірник тез за результатами роботи VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (26 жовтня 2023 року, м. Полтава). Полтава: Полтавський державний аграрний університет, 2023. С. 236-239 (0,1 д.а.)

19. **Muravskiy O. Yu.** Information system for managing transfer pricing operations / Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи: збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (26-27 жовтня 2023 року, м. Дніпро). Дніпро: Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2023. С. 30-32 (0,1 д.а.)

20. **Муравський О. Ю.** Вимоги та склад звітності із трансфертного ціноутворення / Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського союзу: збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції (9-10 листопада 2023 року, м. Житомир). Житомир: Поліський національний університет, 2023. С. 286-289 (0,1 д.а.)

21. **Муравський О. Ю.** Оцінка якості системи внутрішнього контролю трансфертного ціноутворення як інструмент податкового комплаєнсу / Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції: збірник тез XIV Міжнародної науково-практичної конференції (8 грудня 2023 року, м. Ірпінь). Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. С. 117-120 (0,1 д.а.)

22. **Муравський О. Ю.** Використання AI-систем у складанні звітності з трансфертного ціноутворення / Управління розвитком соціально-економічних систем: збірник тез VIII Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 березня 2024 року, м. Харків). Харків: Державний біотехнологічний університет, 2024. С. 586-589 (0,1 д.а.)

Загальний висновок. Оформлення рукопису дисертації відповідає вимогам, визначеним наказом Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 № 40. Якісні характеристики роботи вказують на її відповідність спеціальності «Облік і оподаткування», пп. 6-8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 № 341, від 19.05.2023 № 502). За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота Муравського Олександра Юрійовича на тему «Облік і контроль операцій трансфертного ціноутворення», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності «Облік і оподаткування», рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий на засіданні фахового семінару:
завідувач кафедри обліку та консалтингу,
канд. екон. наук, доцент

Олена КОЛІСНИК

